

FOLYÓIRATOK SZEMLÉJE.

Az **Archaeologiai Értesítő** mult évi IV. és V. füzetében *Bárczay* Oszkár Családi czímerek hazai emlékeken czím alatt összeállítja azokat a műemlékeket, a melyek nemesi czímerrel vannak ellátva s mint ilyenek, a Csergheő Géza szerkesztésében megjelent Siebmacher-féle magyar czímeres könyvben idéztnek. Jegyzéke bennünket azért érdekel, mert a czímerlevelek óriási számán kívül egész sorozatát foglalja magában oly hazai nyomtatványoknak és kéziratoknak, a mik a rajtok levő czímerek folytán a magyar heraldika forrásai között igényelnek helyet maguknak. A legrégibb czímeres kézirat, mivel jegyzékében találkozunk, a M. Nemz. Múzeum könyvtárának egy XIV. századi kódexe, a Kanisayak czímerével; a legrégibb czímeres nyomtatvány Pázmán Péter imádságos könyvének 1665-iki kiadása, melynek címlapját Széchy Mária czimere díszíti; leggazdagabb heraldikai forrásul a gróf Zichy Jenő birtokában levő Zichy-album szerepel, mely 16 család czímerének megállapításához nyújtott anyagot.

Az **Egyetemes Philologiai Közlöny** mult évi X. füzetében *Récsey* Viktor egy görög költeményt közöl Szent-László leányáról, melynek két XIV. századi kézírata az athéni nemzeti könyvtárban őriztetik. Az irodalmi rovatban *Vári* Rezső a Codex Festi Farnesinus facsimile-kiadását, *Váczy* János az 1891/92-ben megjelent filologiai programmértekezéseket ismerteti. A folyó évi I. füzetben *Sebestyén* Gyula Az ismeretlen Homér-fordítóról című cikkében egy korábbi közlése kiegészítéseként bemutatja Simony Imre Homér-fordításának eddig hiányzó részét, mely Fülöp József körmendi ref. lelkész birtokában van. A könyvészeti rovat, mely a II. füzetben is folytatódik, a két füzetben a hazai nyelvtudományi irodalom 47 új termékét, s az 1892/93-iki filologiai programmértekezésekkel együtt összesen 96 művet sorol fel.

Az **Erdélyi Múzeum** 1894-iki évfolyamának I. füzete a folyóirat I—X. évfolyamai tartalomjegyzékét közli, a szerzők sorrendjében állítva össze az azokban megjelent értekezéseket s külön felsorolva a hazai és külföldi irodalom termékeit, melyekről a könyvismertetések rovata megemlékezett. A II. füzethez *Apáczai Cseri János* Oratio de summa scholarum necessitate earumque inter Hungaros barbarie causis című értekezése van mellékelve, melyet Apáczai 1656-ban, a kolozsvári ev. ref. kollégium rektorává kinevezetvén, székfoglaló értekezés gyanánt írt és a kollégium albumába sajátkezűleg igtatott be. Az érdemes munka most először lát napvilágot; latin előszót *Felméri* Lajos írt hozzá, röviden összefoglalva Apáczai életrajzát és a székfoglalóra vonatkozó adatokat.

Az **Irodalomtörténeti Közlemények** negyedik évfolyamának I. füzetében *Acsády* Ignác Verancsics Antal és Szerémi György egymáshoz való viszonyát tárgyalva, beható kutatás alá veszi műveik kéziratait is. *Horváth* Cyrill Codex-tanulmányok cz. cikkében a Bod- és Lobkovicz-kódexek összefüggését kutatja s arra az eredményre jön, hogy mindkét kódex ugyanegy szerzettől, a ferencz-rendiektől származik. *Horvát* Árpád **Közlemények** íromány-tárczámból cím alatt nagyérdékű iratokat tesz közzé atyja Horvát István és saját maga gyűjteményéből, melyekben a negyvenes és ötvenes évek könyvtári viszonyai is több oldalról vannak megvilágítva. *K. J. A* Zrínyi-könyvtár katalógusát ismerteti. *B. F.* Az 1892/93-iki irodalomtörténeti program-értekezések felett tart szemlét. A füzet végén *Hellebrant* Árpád 98 számra terjedő repertóriumot közöl az irodalom legújabb termékeiről, melynek egyik jó oldala, hogy a folyóiratokban elszórt értekezéseket is felsorolja.

A **Századok** ez évi I. és II. füzetében *Karácsonyi* János és *Pauler* Gyula folytatják a mult évi vitát a Hartvik-legenda szerzője felől. Karácsonyi e vita folyamán beismeri, hogy Hartvik Könyves Kálmán király korában élt, de munkájának a nagyobb legendát tartja, s a múzeumi kódexről, melyet azelőtt a XIII. századra tett, kijelenti, hogy a XII. századból való és szerzőjének a székesfehérvári káptalan egyik kanonokját tartja, a ki művét 1170—80 körül írta. *Pauler* ez újabb föltevessel szemben megmarad előbbi állításai mellett. Az I. füzetben találjuk még *Szilágyi* Sándor ismertetését a *Vaczulik-féle oklevélgyűjtemény* felől, mely egykor Pázmány Péter levéltárához tartozott s ajándék útján a M. Történelmi Társulat birtokába kerülve, jelenleg a M. Nemzeti Múzeum levéltárában van elhelyezve. *V.* megkezdi szokásos szemláját az iskolai programmok értekezései felett, s *Szádeczky* Lajos és *Erdélyi* László még egyszer felelevenítik a Szerémi György szerzősége felől pro és contra felhozható érveket. A II. füzetben *Thim* József ismerteti az újabb szerb irodalom termékeit, s *É. M.* a 400 év előtti cetinjei nyomda jubileumi iratát ismertetve, röviden összefoglalja e nyomda történetének adatait. Mindkét füzet a magyar és külföldi történelmi irodalom gazdag repertóriumát közli, melyet, mint rendesen, most is *Mangold* Lajos állított össze.

A **Történelmi Tár** 1894-iki I. füzetében *Áldásy* Antal a folyóiratunk mult évi folyamában közölt dolgozata kiegészítéseül megkezdi a vatikáni levéltárban készített regestáinak közlését, s első közleményében VI. Kelemen (1342—1352.) vatikáni regestáinak anyagát öleli fel. Ifjabb *Kemény* Lajos Károlyi Gáspár és Huszár Gál életrajzához közöl a kassai városi levéltárból adatokat.

A **Centralblatt für Bibliothekswesen** mult évi 10—11. kettős füzetében *Schmidt* Adolf a darmstadti udvari könyvtár egyes bibliografiai ritkaságait ismerteti. *Dziatzko* K., a híres göttingai könyv-

táros a könyvtárak nemzetközi érintkezései felől értekeznek: dolgozata eredetileg a chicagói könyvtári kongresszus számára készült, de idő hiányában nem lett felolvasva. A 12. füzetben *Ihm* Miksa a régi Róma könyvtáraitól értekeznek, s *Wenker* G. marburgi könyvtárnok egy általa feltalált áthelyezhető könyvpalcsoportot mutat be.

Az 1894. évfolyam 1—2. kettős füzetének nagy részét Henry *Harrisse* Christophe Colomb et les académiciens espagnols című francia nyelven írt értekezése foglalja el, melyben a *Bibliografia Colombina* (Enumeración de libros y documentos concernientes a Crisóbal Colón y sus viajes) című, 1892-ben kiadott spanyol művet ismerteti. A Columbus-irodalom bibliografiájának hiányait pótolva, a cikkíró a magyar irodalomra is kiterjeszkedik; jegyzékéhez, mely 1789-től 1863-ig hét értekezést sorol fel, úgy látszik, Szinnyi József repertóriumából vette az anyagot. *Nörrenberg* Konstantin terjedelmes jelentésben számol be a chicagói könyvtári kongresszus lefolyásáról. A füzet egész terjedelmében közli a porosz közoktatási miniszter 1893. december 15-iki rendeletét, mely a berlini királyi könyvtár és a porosz kir. egyetemi könyvtárak tisztviselőinek tudományos minősítését szabályozza.

A *Mittheilungen des Instituts für oesterreichische Geschichtsforschung* múlt évi. 4. füzetében *Sickel* Tivadar Ein Ruolo di famiglia des Papstes Pius IV. című dolgozata érdekes adatokat tartalmaz a IV. Pius korabeli vatikáni könyvtár személyzeti viszonyai felől. *Redlich* Osvát a vatikáni könyvtár *Codex Ottobonianus 2115.* jelzetű kéziratát ismerteti, mely Habsburgi Rudolf kancelláriájából származó iratokat tartalmaz, köztük olyanokat is, amelyek Rudolfnak Magyarországhoz való viszonyára vonatkoznak.

A *Neues Archiv der Gesellschaft für ältere deutsche Geschichtskunde* XIX. kötetéből megjelent az 1. füzet, melyben *Kursch* Bruno folytatja jelentését a franciaországi könyv- és levéltárak kódexei felől. *Wattenbach* Vilmos pedig a párisi nemzeti könyvtár kéziratgyűjteményének újabb (1875—91.) szerzeményeit ismerteti Delisle katalógusa alapján: jegyzékében van egy XVI. századi kézirat, mely a római császárok s pápák rövid krónikáját tartalmazza Zsigmondig és V. Miklósig.

D. Gy.